

Adam Kostek

Paluchy, gm. Sieniawa, woj. przemyskie. Stanowisko 1

Informator Archeologiczny : badania 18, 55

1984

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Poza tym odkryto także skład ceramiki grobowej złożony z 10 naczyń leżących w 2 poziomach głębokościowych /jedna warstwa nad drugą/ oraz 5 skupisk materiału ceramicznego zawierających w swym składzie fragmenty ceramiki pochodzące od 3 do 5 naczyń. Skupiska te stanowią prawdopodobnie pozostałości bardzo silnie zniszczonych obiektów grobowych, chociaż z uwagi na brak w nich materiału kostnego nie można wykluczyć, że są one śladami po stypach lub innych zwyczajach pogrzebowych /? - brak jednak w ich pobliżu śladów ognisk/.

Groby odkryte na wschód od drogi polnej wymienionej przy opisie lokalizacji stanowiska i znajdujące się w pobliżu obszaru przebadanego w roku 1983 zalegały bardzo płytko pod powierzchnią ziemi /około 30 cm/ i były w większości zniszczone przez głęboką orkę - zachowały się głównie części przydenne naczyń. Natomiast obiekty grobowe i skład ceramiki grobowej /oznaczony nr 30 72/84 / odosłone na zachód od ww. drogi zalegały głębiej /50-80 cm poniżej poziomu stropu humusa/ i były przeważnie zachowane w całości.

Stwierdzono, że uchwycona w ubiegłym sezonie wykopaliskowym granica dzieląca obszar cmentarzyska na dwie części - z grobami jamowymi i popielnicowymi - była przypadkowa i wiązała się z ówczesnym stopniem rozpoznania badanego obiektu; nie została ona potwierdzona w trakcie tegorocznych badań.

Większość odkrytych grobów wyposażona była w naczynia-przystawki, których ilość wahała się od 2 do 6. Tylko 4 obiekty pozabawione były przystawek i stanowiły je wyłącznie popielnice zawierające przepalone kości ludzkie. Poza przystawkami w jednym z grobów /nr 26 88-/84/ znaleziono glinianą grzechotkę w kształcie figurki ptaka. Wśród naczyń-przystawek za najbardziej interesujące formy uważa należy becznikowatego kształtu zaopatrzone na wysokości wylotu w niewielkie, o poziomej orientacji, uszko z pionowym przekładniem odkryte w grobie nr 26 88-/84 oraz miniaturowy kubek z lekko białym brzuścem i cylindryczną szyjką, zdobioną u nasady szyjki krótkimi, pionowymi kreskami pochodzący z grobu nr 27 88-/84.

Nieliczne obiekty grobowe posiadały w swym inwentarzu także przedmioty metalowe. Stanowiły je ozdoby wykonane z brązu: szpilka posiadająca główkę rozklepaną i zwiniętą w uszko /grób nr 1 43-/84/, zachowany we fragmentach naszyjnik wykonany z cienkiego, skręcanego wokół własnej osi drutu /grób nr 1 43-/84/, 3/4 kółka /grób nr 8 56-/84/, dwa potrójne skręty spiralne /grób nr 15 57-/84/ oraz kółko /grób nr 26 68-/84/.

Poza przedmiotami wyżej elementami wyposażenia grobowego znaleziono także - w grobie oznaczonym nr 36 78-/84 - pięcioboczny toporek kamienny, a na płaskim kamieniu leżącym w pobliżu grobu nr 37 79-/84 litą, masywną bransoletę brązową.

Na podstawie wstępnej analizy materiału ceramicznego, przedmiotów metalowych i cech obrządku pogrzebowego możemy potwierdzić wcześniejsze /ustalone po pierwszym sezonie wykopaliskowym/ przyporządkowanie badanego cmentarzyska grupie wschodniowielkopolskiej ludności kultury łużyckiej i jego datowanie na V okres epoki brązu.

Materiał i dokumentacja z badań znajduje się w Muzeum Okręgowym Ziemi Kaliskiej w Kaliszu.

Badania będą kontynuowane.

PALUCHY, gm. Siemawa
woj. przemyskie
Stanowisko 1

Muzeum Narodowe Ziemi Przemyskiej
w Przemyślu

Badania prowadził mgr Adam Kostek. Finansował WKZ w Przemyślu. Szósty sezon badań. Cmentarzysko grupy tarnobrzęskiej z epoki brązu i wczesnej epoki brązu.

Kontynuowano badania zakładając wykopy w strefie północnej stanowiska, wypełniając przestrzeń w północno-zachodniej części, celem uchwycenia zasięgu cmentarzyska od tej strony. W części północnej obiekty występowały w dużym zagęszczeniu tworząc skupienia po kilkadziesiąt popielnic, natomiast w wykopach założonych dalej na zachód odkrytych zostało tylko kilka grobów, zapewne wyznaczających zasięg cmentarzyska w kierunku północno-zachodnim.

Wyeksplorowano w sumie 166 grobów ciałopalnych, w większości popielnicowych. Nieliczne groby bezpopielnicowe koncentrowały się na obrzeżeniach dużych skupień popielnic. Groby występowały stosunkowo płytko, z reguły na głębokości 25-40 cm, przez co większość z nich została mocno zniszczona głęboką orką. Spośród nich wyróżniał się dość głęboko wkopany, dużych rozmiarów obiekt jamowy, zlokalizowany na północnym obrzeżeniu cmentarzyska. Posiadał on mocno wydłużony na linii NW-SE nieregularny w rzucie poziomym kształt, uchwytny wyraźniej na gł. 50 cm. Dno bardzo nierówne, w miejscach najgłębszych osiągało 80 cm głębokości. W obrębie obiektu występowało kilka skupień fragmentów naczyń i przepalonych kości. W jednym z tych skupień znaleziony został pojedynczy paciorek ze szklawa.

Jedną piątą odkrytych grobów wyposażona była w przedmioty brązowe i żelazne, w większości mocno zniszczone. Z lepiej zachowanych wymienić należy szpilę z główkami rozklepanymi i zwiniętymi w uszka, skręty z drutu brązowego, pojedyncze egzemplarze brzytwy i tarczki brązowej i nożyka żelaznego.

Obecność przedmiotów żelaznych a także występowanie grobów w gęstych skupieniach wskazuje, że badana część cmentarzyska pochodzi z wczesnej epoki żelaza.

Materiały wraz z dokumentacją złożono w Muzeum Narodowym Ziemi Przemyskiej w Przemyślu.

Badania należy kontynuować.